

PROGRAM RADA
PARKOVA DINARIDA – MREŽE ZAŠTIĆENIH PODRUČJA DINARIDA
ZA 2017. GODINU

Podgorica, januar 2017.

Uvod

Mrežu Parkova Dinarida čini više od 70 zaštićenih područja iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Kosova*, Makedonije, Slovenije i Srbije. Službena asocijacija "Parkovi Dinarida - mreža zaštićenih područja Dinarida" osnovana je u Podgorici krajem 2014. godine, a sjedište mreže je u Podgorici.

Inicijativa o formiranju regionalnog saveza zaštićenih područja na prostoru zemalja Dinarskog luka jedan je od rezultata koji su proizašli iz projekta „Parkovi Dinarskog luka“. Implementator ovog projekta bila je Svjetska organizacija za zaštitu prirode WWF. Takođe, decembra mjeseca 2013. godine, države Dinarskog luka u Budvi (Crna Gora) potpisale su sporazum pod nazivom *Big Win II*, koji predstavlja nastavak prethodnog *Big Win* dogovora koji je postignut 2008. godine, na devetoj CBD Konferenciji u Bonu (Njemačka). Zvaničnim usvajanjem dokumenta u Budvi 2. decembra 2013., zemlje potpisnice, odnosno njihova nadležna ministarstva su se obavezale da će zajedno raditi na jačanju procesa planiranja u zaštiti prirode, kao i valorizovanju ekonomskih vrijednosti svog prirodnog bogatstva, te na temelju tih vrijednosti raditi na jačanju modela za održivo finansiranje zaštićenih područja u regiji i zajedničkog rada na ukupnom unapređenju zaštićenih područja na prostoru Dinarskog luka. Ovaj dokument su uz posredovanje WWF i IUCN potpisali ministri i predstavnici ministarstava zaduženih za oblast životne sredine sledećih država: Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Kosovo¹, Makedonija, Slovenija i Srbija.

Parkovi Dinarida - mreža zaštićenih područja Dinarida ima za cilj da svojim djelovanjem iskaže i realizuje zajednički interes za unapređenje zaštite prirode i održivog razvoja i pospiješi saradnju između zaštićenih područja zemalja Dinarskog luka. Ta saradnja se primarno odnosi na unapređenje prirodnih i kulturnih vrijednosti zaštićenih područja Dinarida, njihovu promociju i podršku i primjenu dobrih praksi održivog razvoja i upravljanja.

Organizacija Parkovi Dinarida - mreža zaštićenih područja Dinarida posebno podržava:

- politiku usmjerenu ka razvoju i napretku zaštićenih područja;
- unapređivanje međusobne komunikacije članova organizacije;
- koordinaciju međunarodnih i nacionalnih projekata.

Strateške teme rada mreže su: izgradnja mreže zaštićenih područja; zaštita prirodnih vrijednosti; unapređenje saradnje sa lokalnim stanovništvom i održivi razvoj i komunikacija i PR.

*UNSCR 1244/99

Strateška tema: 1. IZGRADNJA MREŽE ZAŠTIĆENIH PODRUČJA*Cilj: 1.1 Kadrovska i tehnička osposobljenost Parkova Dinarida – mreže zaštićenih područja Dinarida za efikasno obavljanje svoje djelatnosti*

	AKTIVNOST	OPIS	INDIKATOR
1.1.1	Angažovanje ljudskih resursa	Angažovanje koordinatora projekta za EkoKarst Projekat	Angažovani: Službenik za politike; Službenik za komunikacije; Službenik za finansije i administraciju; Projekt koordinator.
1.1.2	Nabavka materijalno - tehničkih sredstava	Izvršiće se nabavka i dopuna materijalno-tehničkih sredstava neophodnih za rad.	Izvršena nabavka kancelarijske opreme.
1.1.3	Kadrovska, stručna i organizaciono osposobljavanje osoblja za kvalitetno izvršavanje aktivnosti Mreže	U okviru realnih mogućnosti, podržaće se stručna usavršavanja zaposlenih kroz seminare, kurseve, konferencije, studentske razmjene, radionice.	Broj osoba koje su uključene u programe obuka; broj obuka.
1.1.4	Podrška naučno-stručnim istraživanjima	Pružiće se logistička podrška svim zainteresovanim institucijama i pojedincima u naučno-istraživačkom radu koji doprinosi zaštiti i valorizaciji zaštićenih područja.	Broj institucija i pojedinaca kojima je pružena podrška u istraživanjima.
<i>Cilj: 1.2 Umrežavanje zaštićenih područja regiona</i>			
1.2.1	Organizovanje godišnjeg sastanka Skupštine i Upravnog odbora Parkova Dinarida	Organizovaće se redovni godišnji sastanak Skupštine i Upravnog odbora posvećen procesima donošenja odluka, planiranju i izvještavanju o napretku. Po potrebi će se organizovati vanredna zasjedanja.	Održani sastanci Skupštine i Upravnog odbora Parkova Dinarida.

1.2.2	Organizovanje edukativnih događaja u cilju stručnog osposobljavanja osoblja zaštićenih područja članica Mreže	U saradnji sa WWF organizovaće se dvije studijske posjete posvećene posmatranju medvjeda za osoblje parkova, jedna u Hrvatskoj i jedna u Rumuniji. Dodatno, u okviru realnih mogućnosti organizovaće se radionice, treninzi, seminari, studijske razmjene za osoblje iz zaštićenih područja Mreže.	Realizovane dvije studijske posjete; Broj ostalih organizovanih edukativnih događaja.
1.2.3	Organizovanje naučno-stručnih skupova	U okviru realnih mogućnosti organizovaće se radionice, treninzi, seminari, studijske razmjene za osoblje iz zaštićenih područja.	Broj održanih naučno-stručnih skupova.
<i>Cilj: 1.3 Finansijska održivost Parkova Dinarida</i>			
1.3.1	Razvijanje projektnih ideja i priprema projektnih aplikacija	Članice Mreže mogu svoje ideje i inicijative za projekte poslati kancelariji Parkova Dinarida u svrhu stvaranja zajedničke baze projektnih ideja. U okviru ove aktivnosti će se takođe prikupljati sredstva za nove projekte na ad hoc bazi, u zavisnosti od raspoloživih fondova i potreba članica mreže.	Broj prikupljenih projektnih ideja; Broj podnesenih projektnih prijedloga.
1.3.2	Pokretanje zajedničkih inicijativa sa inostranim i domaćim organizacijama i donatorima	Jačanje saradnje sa strateškim partnerima kao i drugim organizacijama civilnog društva kroz informisanje, konsultovanje i realizaciju zajedničkih aktivnosti, stvaranje mreža i koalicija.	Broj sprovedenih zajedničkih inicijativa.
Strateška tema 2: ZAŠTITA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI			
<i>Cilj: 2.1 Očuvanje biodiverziteta u zaštićenim područjima</i>			
	AKTIVNOST	OPIS	INDIKATOR

2.1.1	Monitoring populacije medvjeda u okviru projekta „Posmatranje medvjeda u NP Tara i NP Biogradska gora “	NP Biogradska gora (Crna Gora) i NP Tara (Srbija) će nastaviti sa aktivnostima na monitoringu mrkog medvjeda, kako bi se utvrdilo stanje populacije, promovisale mjere zaštite i unapređenja staništa medvjeda i sprječavanje krivolova.	Utvrđena brojnost populacije medvjeda u NP Biogradska gora i NP Tara; Nabavljena dodatna oprema za monitoring medvjeda.
2.1.2	Obuka za prikupljanje DNK materijala mrkog medvjeda	U saradnji sa WWF organizovaće se trening za prikupljanje dlaka mrkog medvjeda, za zaposlene u zaštićenom području i volontere	Broj učesnika koji su uspješno pohađali obuku; Količina prikupljenog DNK materijala
2.1.3	Realizacija Interreg projekta „EKO KARST- Ekosistemske usluge u zaštićenim područjima karsta – pokretačka snaga za održivi razvoj“	Parkovi Dinarida će biti uključeni u realizaciju transnacionalnog Interrerg projekta EKO KARST – kojim se želi doprinijeti zaštiti i održivom razvoju kraške bio-regije na području dunavskog sliva, kroz promociju vrijednosti usluga ekosistema. Parkovi Dinarida su odgovorni za komponentu projekta „jačanje kapaciteta“, što će, između ostalog, uključiti organizaciju 4 treninga i 1 studijske posjete, kao i stvaranje mreža stakeholdera, na nacionalnom i regionalnom nivou. ² Teme kojima će biti posvećeni treninzi su sljedeće: i) Identifikacija tipova ekosistema i ekosistemskih usluga u zaštićenom području; ii) Procjena usluga ekosistema i socio-economska validacija	Organizovana 4 traninga u regionu Organizovana 1 studijska posjeta za potencijalne „zelene“ preduzetnike (Austrija) Uspostavljeno 7 lokalnih mreža i jedna transnacionalna mreža parkova u područjima karsta

² Precizan plan aktivnosti će biti definisan na prvom sastanku projektnog tima, 8-10. mart 2017, nakon čega će se definisati koje će aktivnosti biti realizovane u kojoj godini realizacije projekta, o čemu će članovi Mreže biti blagovremeno informisani. Planirano trajanje projekta je trideset mjeseci u periodu 2017-2019.

		<p>iii) Razvoj <i>pro-biodiversity</i> biznisa (biznisa koji se zasnivaju na biodiverzitetu)</p> <p>iv) Strateško planiranje za promociju i integrisanje biznisa koji se zasnivaju na biodiverzitetu</p> <p>Studijska posjeta će biti posvećena razvoju biznisa zasnovanim na uslugama ekosistema, i biće organizovana u Austriji, NP Kalkapen.</p>	
2.1.3	Ažuriranje baza podataka	<p>Parkovi Dinarida će kreirati baze podataka o aktivnostima koje se sprovode u regionu za očuvanje biodiverziteta i održivi razvoj u zaštićenim područjima, a primjeri dobre prakse će biti predstavljeni na blogu Mreže.</p> <p>Takođe će se uspostaviti baza podataka o stručnjacima u regionu.</p>	<p>Kreirana baza podataka o aktivnostima u regionu;</p> <p>Kreirana baza podataka o stručnjacima iz oblasti očuvanja biodiverziteta i održivog razvoja.</p>
Strateška tema: 3. UNAPREĐENJE SARADNJE SA LOKALNIM STANOVNIŠTVOM I ODRŽIVI RAZVOJ			
<i>Cilj: 3.1 Indeksacija zaštićenih područja, članica Parkova Dinarida</i>			
	AKTIVNOST	OPIS	INDIKATOR
3.1.1	Određivanje indeksa interakcije zaštićenih područja i lokalnog stanovništva	<p>U saradnji sa WWF Adria, Parkovi Dinarida će organizovati proces procjene u svim zainteresovanim članicama Mreže. Za svaku zemlju će biti angažovani nacionalni procjenitelji, dok će predstavnici Parkova Dinarida realizovati</p>	<p>Broj organizovanih konsultativnih radionica u regionu;</p> <p>Broj procijenjenih područja.</p>

		procjenu u zaštićenim područjima u Crnoj Gori.	
3.1.2	Pružanje podrške zaštićenim područjima u unapređenju indeksa interakcije sa zajednicom po utvrđenim kriterijumima	Nakon što indeksacija bude realizovana u svakoj članici Mreže, uslijediće će izrada planova za dijeljenje znanja (<i>eng. knowledge sharing plans</i>) i dodijela sredstava zaštićenim područjima za povećanje indeksa interakcije sa lokalnom zajednicom.	Broj izrađenih planova; Broj zaštićenih područja koji su povećali indeks interakcije sa lokalnom zajednicom za jedan stepen.
3.1.3	Razvijanje mehanizama za saradnju sa lokalnom zajednicom	Parkovi Dinarida će nastaviti sa aktivnostima za unapređenje mehanizama za saradnju sa lokalnim zajednicama i promovisanju primjera dobre prakse iz regiona i svijeta o načinima na koje lokalno stanovništvo može osjetiti socio-ekonomske dobrobiti od zaštićenih područja.	Broj novih mehanizama; Broj uspostavljenih tijela za saradnju sa lokalnim stanovništvom.
3.1.4	Uspostavljanje sistema stakeholdera u zaštićenim područjima	Parkovi Dinarida će raditi na podizanju kvaliteta interakcije sa lokalnim stanovništvom kroz uspostavljanje sistema relevantnih stakeholdera u zaštićenim područjima.	Uspostavljen sistem stakeholdera u zaštićenim područjima.
3.1.5	Organizovanje konferencije posvećene zaštićenim područjima u regionu Dinarida	Parkovi Dinarida će, u saradnji sa WWF Adria, organizovati regionalnu radionicu posvećenu zaštićenim područjima. Sve članice Mreže će imati priliku da učestvuju na događaju.	Broj učesnika na događaju.
3.1.6	Kreiranje i plasiranje turističke ponude „Posmatranje medvjeda“ u NP Tara i NP Biogradska gora	U NP Biogradska gora i NP Tara kreiraće se nova turistička ponuda „Posmatranje medvjeda“ kao osnova za razvoj turizma i poboljšanje ekonomske situacije lokalnog stanovništva ovog područja. Prva test tura će biti organizovana u NP Tara za inostrane turiste u junu 2017.	Izrađena dva marketing plana za turistički paket „Posmatranje medvjeda“; Broj uključenih domaćih pružalaca usluga (smještaj, hrana, suveniri itd.); Broj posjetilaca.

3.1.7	Organizacija obuke za interpretatore u prirodi	U okviru projekta „Posmatranje medvjeda“ organizovaće se obuka za interpretaciju u prirodi. Obuka je prevashodno namijenjena za predstanike parkova koji su uključeni u projekat, ali će se u skladu sa mogućnostima uključiti i druga zainteresovana područja.	Broj učesnika obuke koji su uspješno pohađali obuku.
3.1.8	Pružanje podrške zaštićenim područjima u postizanju kriterijuma EU poglavlja za održivi turizam (ECTS)	Mreža će pružati kontinuiranu stručnu podršku zaštićenim područjima u postizanju kriterijuma EU poglavlja za održivi turizam (ECST).	Broj zaštićenih područja koji su dostigli kriterijume ECST.
3.1.9	Organizovanje društvenih i kulturnih događaja u zaštićenim područjima	U okviru realnih mogućnosti Parkovi Dinarida će organizovati društvene i kulturne događaje u zaštićenim područjima u okviru kojih će promovisati proizvode i usluge lokalnog stanovništva i na taj način podržati lokalnu proizvodnju u zaštićenim područjima.	Broj održanih događaja.
Strateška tema: 4. KOMUNIKACIJA I PR			
<i>Cilj: 4.1 Unapređenje interne komunikacije</i>			
	AKTIVNOST	OPIS	INDIKATOR
4.1.1	Implementacija internog komunikacionog plana	Redovna komunikacija unutar mreže Parkova Dinarida preko internih medijskih alata, razmjena i pružanje različitih dokumenata, baza podataka i dobrih praksi, koji su od interesa za članove Parkova Dinarida.	Izveštaj o broju i sadržini objava internih medijskih alata.
<i>Cilj: 4.2 Unapređenje eksterne komunikacije</i>			

4.2.1	Implementacija Komunikacione Strategije	PR, oglašavanje i objavljivanje u medijima aktivnosti mreže Parkova Dinarida i njenih članica	Broj objavljenih medijskih sadržaja.
4.2.2	Ažuriranje web site-a Parkova Dinarida	Parkovi Dinarida će nastaviti da objavljuju informacije o članicama Mreže i prirodnim, kulturnim i drugim specifičnostima Dinarskog luka na postojećem web site-u.	Broj objavljenih sadržaja na web site-u.
4.2.3	Ažuriranje bloga Parkova Dinarida	U narednom periodu radiće se kontinuirano na dijeljenju svih relevantnih sadržaja Mreže na postojećem blogu.	Broj objavljenih vijesti na blogu Parkova Dinarida.
4.2.4	Ažuriranje facebook stranice Parkova Dinarida	U narednom periodu radiće se kontinuirano na dijeljenju svih relevantnih sadržaja Mreže na postojećoj facebook stranici.	Broj objava na Facebook stranici Parkova Dinarida.
4.2.5	Učestvovanje na relevantnim skupovima	Predstavnici Parkova Dinarida će učestvovati na relevantnim skupovima u cilju promovisanja Mreže i uspostavljanja partnerstava.	Broj skupova na kojima su prisustvovali predstavnici Mreže.
<i>Cilj: 4.3 Strukturiranje, praćenje i evaluiranje dijaloga s ključnim stakeholderima za integrisanje prirodnih vrijednosti u strateške razvojne planove (nacionalni i regionalni nivo)</i>			
4.3.1	Praćenje, povećanje interakcija i dijaloga s ključnim stakeholderima (uspostavljanje, praćenje i evaluacija)	WWF Adria, Parkovi Dinaridi i identifikovani partneri mjere sa 2 policy instrumenta interakciju zaštićenih područja, OCD i donosioca odluka	Alat za mjerenje nivoa angažovanja, nivoa posvećenosti i akcije.
4.3.2	Učešće na skupovima relevantnim za procese donošenja odluka od značaja za zaštitu prirode	Parkovi Dinarida će učestvovati u procesima donošenja odluka od značaja za zaštitu prirode i upravljanje zaštićenim područjima, sa posebnim naglaskom na učešće u procesu EU integracija	Broj konsultativnih događaja na kojima su učestvovali predstavnici Parkova Dinarida i članica Mreže.
<i>Cilj: 4.4 Promocija vrijednosti i dobrobiti zaštićenih područja, prikupljanje informacija, informisanje članova mreže o promjenama propisa i strateških dokumenata relevantnih za upravljanje zaštićenim područjima</i>			

4.4.1	Promocija preporuka nacionalnih izvještaja o vrijednostima i dobrobitima zaštićenih područja	WWF Adria će pripremiti i odštampati Nacionalne Izvještaje (PA-BAT), a članovi mreže i sami Parkovi Dinaridi će pomoći u promociji i integraciji preporuka vezanih za zaštićena područja	Nacionalni izvještaji (PA-BAT); Događaji – promocije; Implementacija preporuka (u parkovima).
4.4.2	Interaktivna baza: prikupljanje i dijeljenje informacija članovima mreže o socijalno-ekonomskim dobrobitima koje zaštićena područja pružaju (ključne informacije, sažeci, studije)	Parkovi Dinaridi informišu članove mreže o postojanju interaktivne baze i podstiču članove da koriste informacije iz baze te dopunjavaju bazu sa podacima, studijama i dr. o socio-ekonomskim dobrobitima u njihovim zaštićenim područjima, WWF Adria postavlja i održava bazu te priprema potrebne argumente za članove mreže	Uspostavljena funkcionalna baza sa informacijama relevantnim za zaštićena područja dinarskog područja
4.4.3	Organizovanje događaja u svrhu promocije vrijednosti i dobrobiti zaštićenih područja u cilju angažovanja ključnih dionika	Obilježavanje Dana Parkova Dinarida i drugih datuma od značaja za zaštićena područja uz učešće članova mreže	Broj organizovanih zajedničkih događaja (nacionalni nivo sa ciljanim sektorima, u zaštićenim područjima).

Napomena:

Parkovi Dinarida redovno pripremaju i podnose aplikacije za nove partnerske inicijative u regionu. Rezultati selekcije za prekogranične projekte koji su predati 2016. godine, biće objavljeni tokom 2017. godine. U slučaju da Delegacija EU odobri neki od projekata, program rada Parkova Dinarida će biti blagovremeno ažuriran.